

Hans Spekman, directeur jeugdeducatiefonds

‘Kinderen hebben recht op onbezorgde jeugd’



Honderdduizenden kinderen in ons land hebben het lastig op school. Niet omdat ze moeilijk leren, maar omdat ze in armoede opgroeien. Het Jeugdeducatiefonds vindt het belangrijk dat alle kinderen maximale ontwikkelingskansen krijgen. Directeur Hans Spekman van het Jeugdeducatiefonds is één van de sprekers op het congres Een bord vol kansen.

Hij vertelt welke kansen het Jeugdeducatiefonds aan kinderen biedt. “Een bril nodig? Een bureau of een bed? Een fiets? Meegaan op een schoolreisje? Of eten op school? Het Jeugdeducatiefonds zorgt ervoor dat kinderen in armoede er voor de volle honderd procent bijhoren. Inmiddels zijn ruim 900 basisscholen aangesloten bij ons fonds. Vorig schooljaar hebben we meer dan 1,2 miljoen kinderen bereikt.” Volgens Spekman beperkt armoede zich

allang niet meer niet tot mensen met een uitkering. Spekman: “Armoede treft ook veel ZZP-ers, flexwerkers, mensen met wisselende inkomsten en meerdere banen. Je hebt het over een brede groep mensen die elke maand weer financieel worstelen om het eind van de maand te halen.” “Dit is al erg genoeg. Daarom laten we niet gebeuren dat hun kinderen in deze cirkel worden meegetrokken. Kinderen hebben recht op een onbezorgde jeugd. Daar helpen we ze bij. Dat doen we door de school op 1 te zetten. Zij zien kinderen dagelijks en weten wat er nodig is. Vertrouwen in de school is dan ook de beste remedie om toekomstige armoede te voorkomen.”

Spekman is sinds 2018 directeur van het Jeugdeducatiefonds. Daarvoor was hij wethouder van Utrecht, lid Tweede Kamer en partijvoorzitter van de PvdA.

Tuinder en inspirator Rob Baan

‘Een bord vol groente en fruit’

“Ik houd op het congres een pleidooi om veel meer groenten en fruit op het menu te zetten. Ik vertel over het belang van groenten en ik wil de voedselbanken uitdagen om groente ‘sexy’ te maken. Dit past precies binnen het thema van het congres ‘Een bord vol kansen’. Wie veel groenten en fruit eet, heeft minder kans op westerse ziekten als Diabetes type 2 en hartfalen. Niet voor niets komen de meeste medicijnen voort uit planten. Dat zegt genoeg.”

Rob Baan is één van de sprekers op het congres ‘Een bord vol kansen’. Baan is tuinder, omdenker, inspirator, eigenaar van Koppert Cress en medeoprichter van de kookzender 24Kitchen. Hij is ook betrokken geweest bij de oprichting van de Groente en Fruitbrigade en hij heeft een duidelijke visie op gezond eten: veel groente.

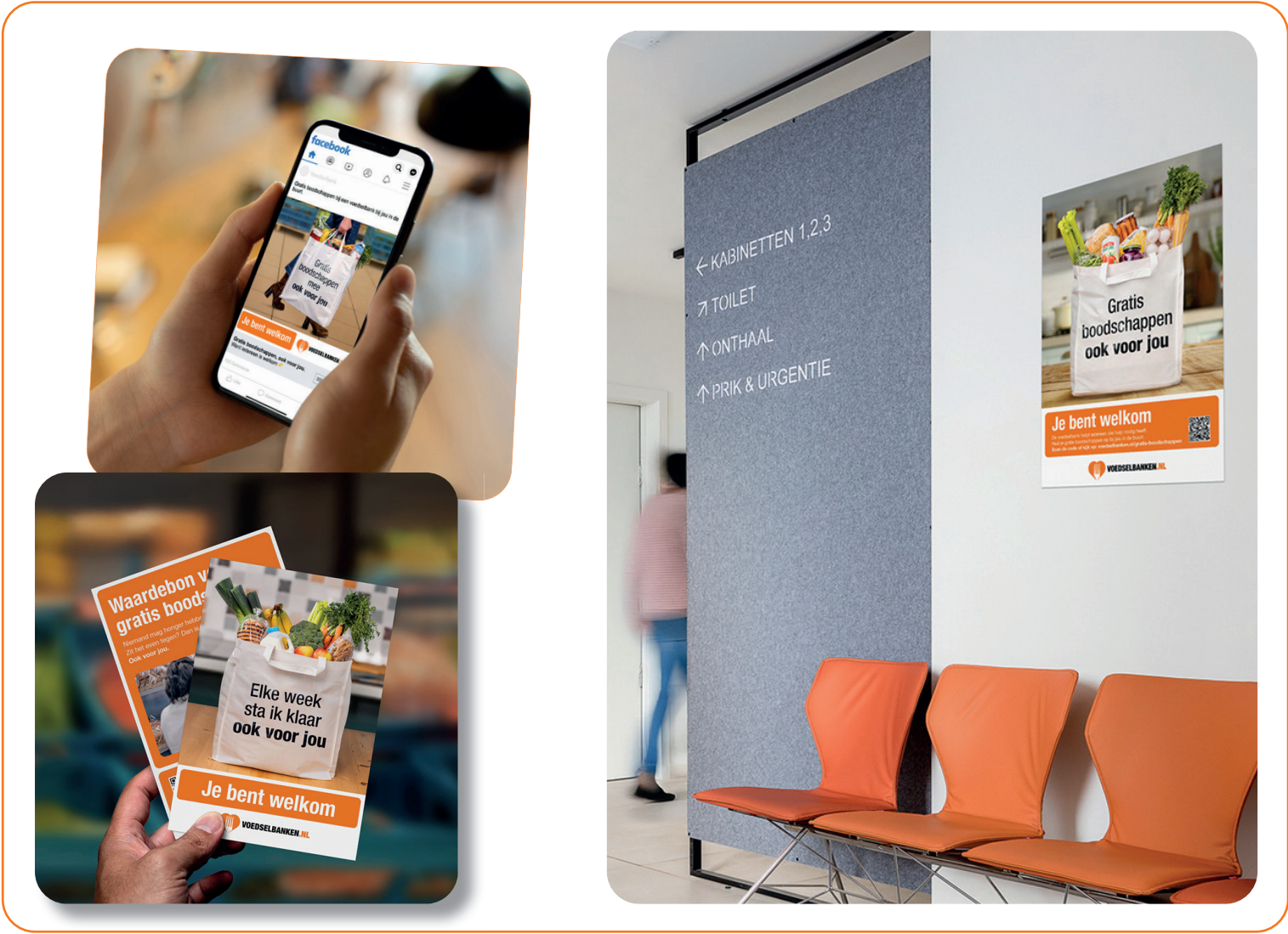
Zo pleit hij voor de herintroductie van de schooltuin in het basisonderwijs. “Kinderen moeten weer leren wat groenten



zijn. Educatie op dit gebied is belangrijk voor een lang en gelukkig leven. Onderzoek van Deloitte in de provincie Limburg toont aan dat elke geïnvesteerde euro in schoollunch, 5 euro oplevert in betere schoolprestaties, meer concentratie en minder ziek zijn.”

“Verleid mensen om aan de slag te gaan met groenten. Organiseer proeverijen,

geef kookcursussen, bied recepten aan. Verzin iets. Wat mij betreft is een bord vol kansen een bord vol groente en fruit. Dat is de beste kans om lang en gezond te leven. Ik ben heel benieuwd wat voedselbanken met deze inzichten doen als het gaat om het assortiment en het verstrekken van voedsel.”



Sinds deze zomer vullen we 5.000 extra borden met kansen

Tijdens het congres van 2024 vertelden we jullie over **Onder de Radar**, het programma om drempels naar hulp te verlagen of weg te nemen. Eén van de ideeën waar we toen over spraken, was een communicatiecampagne. In april kwam die droom tot leven: **Ook voor jou**. Acht weken lang trokken we samen op. We zochten en kregen media-aandacht, adverteerden op radio en social media en de lokale voedselbanken waren extra zichtbaar in hun gemeente. Het was soms zoeken, proberen, en opnieuw beginnen. We hebben grenzen verlegd, fouten gemaakt en heel veel geleerd. Maar bovenal hebben we gedaan waarvoor we het deden: meer mensen bereiken die onze hulp hard nodig hebben. Want inmiddels weten dat we dat zo’n 2.000 huishoudens die zich aanmeldten in aanmerking komen voor langere hulp. Huishoudens van gemiddeld 2 tot 3 personen en dat betekent dat er wekelijks 5.000 extra borden gevuld worden met nieuwe kansen.

Zoals gezegd hebben we veel geleerd. Om te beginnen dat we de mensen dus kunnen bereiken. Maar ook dat er nog een groot verschil

zit tussen online aanmelden en daadwerkelijk de hulp in ontvangst komen nemen. De no-show was best groot namelijk. We leerden ook dat mensen – misschien wel als gevolg van de toeslagenaffaire en de afhandeling van de aardbevingsschade – een beetje hulpangst hebben gekregen. Veel mensen kwamen namelijk wel de hulp vragen voor de eerste vier weken maar wilden zich niet administratief ‘vastleggen’. Andere mensen konden de hulp wel gebruiken maar niet continu, die zouden al geholpen zijn met één of twee keer per maand hulp.

De conclusie is dus tweeledig:

- 1) Er is niet één klant, het is essentieel dat we ons beseffen dat iedere klant een eigen verhaal en eigen behoefte heeft.
- 2) We kunnen het! Een landelijke campagne realiseren en het effect daarvan dragen mits gedoseerd.

Alle reden dus om trots te zijn. Ook voor jou!



VOEDSELBANKEN.NL

Oog voor voedsel • Hart voor mensen



Hulp voedselbank écht een bord vol kansen: klant heeft gemiddeld 1,5 jaar hulp nodig

Uit een recente data-analyse van de voedselbank blijkt dat klanten gemiddeld 1,5 jaar gebruikmaken van voedselhulp. Dit staat haaks op het beeld dat mensen jarenlang afhankelijk blijven en ‘vastzitten’ in de hulpverlening. De meeste klanten kunnen na een relatief korte periode weer zelfstandig verder, vaak dankzij een combinatie van voedselhulp en gerichte begeleiding. Het werk van 14.000 vrijwilligers en de talloze donaties in geld en voedsel vormen daarmee een concrete investering in de samenleving en in volgende generaties: maar liefst 37% van de geholpen mensen is namelijk jonger dan 18 jaar.

De cijfers bevestigen wat voedselbanken in de praktijk dagelijks zien: voedselhulp is tijdelijk en bedoeld als opstap naar herstel. “Meer dan alleen voedsel, dat is ons uitgangspunt,” zegt Henk Staghouwer, voorzitter van Voedselbanken Nederland.

“We beginnen met voedselhulp, maar daar eindigt het niet. Veel mensen die we helpen, zijn nog niet in beeld bij andere voorzieningen of maken daar nog geen gebruik van. Voedselhulp is de start van een gesprek. Vervolgens gaan onze vrijwilligers zo onbevooroordeeld als mogelijk het gesprek aan met mensen, waardoor er vertrouwen ontstaat en ruimte om te verwijzen naar hulpmiddelen zoals het financieel paspoort en naar instanties zoals de schuldhulpverlening. Zo wordt een bord vol voedsel een bord vol kansen.

‘Meer dan alleen voedsel’
Henk Staghouwer, voorzitter van Voedselbanken Nederland.



Hoe nieuwe kansen beginnen:

Als hulpverlener stap je een wereld binnen die niet de jouwe is.

Juist dan is het belangrijk om jezelf een beetje ‘thuis te laten’.

Pas als we met open oren en zonder oordelen aansluiten, ontstaat er ruimte om echt te zien en te begrijpen. Dáár begint de verbinding van waaruit echte verandering kan groeien. Dat leren ons de mensen die het kunnen weten:

Martin Pragt:

Oplossingen zijn niet de oplossing:

Als ik alleen maar oplossingen krijg aangereikt, voelt het alsof mijn problemen niet serieus worden genomen. Stel vragen, luister in stilte en erken de strijd in plaats van die meteen plat te slaan met een oplossing.

Het gaat om S.O.S.: Signaleren, Ondersteunen, Stimuleren:

Eerst de ander écht zien en horen, dan verzachten en pas daarna vanuit gewonnen vertrouwen verder helpen richting geven.

Eigen verantwoordelijkheid groeit in veiligheid:

Als hulpverlener schep je ruimte waarin iemand kleine stappen durft te zetten, zonder angst om te falen. Zo kan iemand leren om weer verantwoordelijkheid te nemen.



Onze ambassadeur Olcay Gulsen:

Geef mensen perspectief want armoede voelt vaak uitzichtloos.

Biedt hoop door mogelijk-heden te laten zien, te benoemen welke kleine stappen zijn gezet en hoe anderen ook vooruitkomen

Wees een bondgenoot, geen redder.

Echte steun komt van mensen die naast je staan, niet boven je. Maak niet iemand klein door te vertellen wat die moet doen. Eigen kracht centraal.

Laat mensen zich bijzonder voelen maar niet anders.

Benadruk iemands unieke talenten en karaktertrekken maar normaliseer de situatie. Laat weten hoeveel mensen we helpen en dat je iedere dag ziet dat het iedereen kan overkomen.

Voedselbank Venlo stimuleert gezonde keuzes met ‘De Gezonde Tas’

Mensen met een laag inkomen/schulden leven 15 jaar korter in goede gezondheid en sterven 5-8 jaar eerder dan mensen met een hoog inkomen.

Voeding speelt een belangrijke rol bij het veroorzaken van deze verschillen. Kunnen onze klanten wel gezond eten als je niet rond kunt komen en gezonde producten steeds duurder worden?

Daarom lanceerde Voedselbank Venlo de ‘Gezonde Tas’ waarbij mensen zelf gezondere keuzes gaan maken. Daarvoor hebben we 4 interventies ontwikkeld die elkaar versterken.

1. Gezonde producten jaarrond op voorraad. Zorg dat je in je assortiment voldoende keuze aan producten uit de Schijf van Vijf hebt. Het jaarrond beschikbaar hebben van voldoende groente & fruit.

2. Gezonde producten op ooghoogte. Het op ooghoogte plaatsen van producten uit de Schijf van Vijf vergroot de kans op gezonde keuze.

3. Schapkaartjes. Bij producten uit de Schijf van Vijf zijn herkenbare schapkaartjes geplaatst. De winkelbegeleiding verleidt de klant daarbij tot gezondere keuzes door middel van motiverende gespreksvoering.

4. Recepten en proeverijen. Iedere maand is er een nieuw recept voor een gezonde maaltijd beschikbaar in het Nederlands, Engels en Arabisch. Maandelijks organiseren we een proeverij waarbij we klanten inspireren door het maandrecept live te koken en te laten proeven.

Resultaten Gezonde Tas: in 2024 halen we ruim 60% in de behoefte volgens de Schijf van Vijf. In 2025 verwachten we ruim 80% te behalen.



Een bord vol tips van Voedselbank Venlo

- Werk samen met het onderwijs.
- Vraag de gemeente subsidie voor de inzet van een diëtist adviseur gezondheidsinterventies.
- Neem vrijwilligers écht mee in het ‘waarom’ achter een verandering.

Noaberkracht in Almelo belangrijker dan de bekendheid van de voedselbank

“Sinds dat we hebben aangegeven dat we het zelf gaan doen, is de relatie met de gemeente verbeterd. Het klinkt tegenstrijdig, maar het is echt zo.” Aan het woord is Henny Ganseman van Voedselbank Almelo. Henny Ganseman van Voedselbank Almelo ziet sinds kort een betere samenwerking met de gemeente. “Het Almelo’s armoedepact met 65 organisaties bleek te groot en te ingewikkeld. Beroeps- en vrijwilligersorganisaties hebben vaak verschillende agenda’s. Daarom zijn we zelf een klein, effectief netwerk begonnen met onder andere woningcorporaties, moskee, raad van kerken en schuldhulpmaatje; partijen die direct iets voor onze klanten kunnen betekenen.”

Deze partners mogen namens de voedselbank hulp aanbieden. “Wij vragen alleen naam, contactgegevens en gezinssamenstelling. Verder werken we op basis van vertrouwen: wie hulp vraagt, zal het nodig hebben.” Het voordeel: deze organisaties komen al ‘achter de voordeur’. Mensen hoeven zelf geen stap naar de voedselbank te zetten, waardoor de drempel verdwijnt. “Wij blijven even uit beeld; het gaat om de hulp, niet om ons. Zo kunnen mensen anoniem wennen aan ondersteuning. Van daaruit groeit het contact met ons vanzelf. Want vanuit de hulp ontstaat vertrouwen, vanuit vertrouwen een relatie en vanuit die relatie brengen wij mensen in contact met bijvoorbeeld schuldhulpmaatje.” Deze kleinschalige, gerichte aanpak werkt en krijgt ook erkenning van de gemeente. “In nieuw beleid is afgesproken dat bij een afspraak met de armoedeconsulent direct ook een aanvraag voor voedselhulp kan worden gedaan.”



Een bord vol tips van Voedselbank Almelo

- Kies partners die al ‘achter de voordeur’ komen.
- Cijfer je zelf als organisatie weg, het gaat om de hulp niet om ons.
- Vertrouw op vertrouwen.

Voedselhulp is in Achtkarspelen een middel om in gesprek te komen, geen doel

Bij Voedselbank Achtkarspelen werken geen ‘intakers’ of ‘screeners’, maar relatiebeheerders. Voorzitter Engbert van Esch benadrukt: “Met die relatie begint het.” De organisatie ziet zichzelf steeds meer als hulpinstantie in plaats van puur verstrekker van levensmiddelen. Vanuit het principe *burgers voor burgers* wordt gewerkt aan vertrouwen: bij vrijwilligers om gesprekken te richten op het vergroten van bestedingsruimte, en bij klanten om ook hulp van andere instanties te accepteren. De voedselbank investeert in samenwerking met gebiedsteams, schuldhulpverleners en eerstelijnszorg.



Professionals als consultatiebureaus en zorgverleners signaleren vaak als eersten problemen, waardoor een klein, actiegericht netwerk is ontstaan. De resultaten zijn opvallend: 60% meer klanten in één jaar, waarbij inmiddels tweederde via het netwerk binnenkomt. Dit betekent dat mensen eerder hulp krijgen; zelfmelders wachten vaak langer namelijk.

Zo kan sneller gewerkt worden aan herstel richting de toekomst, waarbij ook de leefomgeving wordt beoordeeld. Is deze omgeving onvoldoende steunend, dan kan het zijn dat we voedselhulp bieden, ook als de officiële criteria niet gehaald worden. Het uitgangspunt: niemand mag door een gebrek aan steun te geïsoleerd raken om vooruit te komen. Zo wordt voedselhulp een middel, niet het doel — met duurzame verbetering als eindpunt.

Een bord vol tips van Voedselbank Achtkarspelen

- Zet relaties centraal, niet intakeprocedures
- Profileer als hulporganisatie, niet alleen als voedselverstrekkers
- Breng de leefomgeving van de mens in beeld

Op Walcheren hoef je maar één keer je verhaal te doen. 100 nieuwe klanten is het gevolg

Ooit was de hulpverlening op Walcheren een boemeltrein. Als je hulp nodig had vanwege armoede kon je instappen in de ene wagon, je verhaal doen, uitstappen en dan in de volgende wagon weer hetzelfde. Inmiddels is dat boemeltreintje vervangen door een snelle, aaneengesloten interciti, vertelt Emmy de Kraker – Pauw trots. “De voedselbank organiseert regelmatig bijeenkomsten met lokale organisaties die met potentiële klanten werken. Dat groeide snel groot en is nu weer klein gemaakt in de vorm van werkgroepen. Centraal staat steeds ‘wat kunnen we concreet doen om mensen beter te helpen?’

Niet steeds je verhaal opnieuw hoeven doen is daarin een hele belangrijke. “Nu is het dus zo dat waar iemand zich ook meld voor hulp, die persoon hoeft maar één keer het verhaal te vertellen. Cruciaal daarbij is goede afstemming over welke informatie nodig is en gedeeld mag worden en vooral wat je juist niet vraagt. Want we hebben niet zoveel nodig om te kunnen helpen. En we mogen er ook wel op vertrouwen dat er vanuit de relatie vanzelf meer informatie komt gedurende de duur van de hulp.

Zo is er maar één keer een lage drempel in plaats van tientallen hoge. Daarnaast werken we hard aan het zo menselijk mogelijk houden en maken van het contact. We helpen vrijwilligers én klanten om ambassadeur te zijn in hun contacten en zorgen dat potentiële klanten zoveel als mogelijk namen en nummers van vrijwilligers hebben. Want dat is het unieke van de voedselbank, we zijn burgers voor burgers, dan moeten we mensen niet het gevoel van



een instantie geven met allerlei info@ mailadressen of algemene nummers met keuzemenu’s. Het resultaat? 100 klanten meer dan vorig jaar en geen zomerdip. De combinatie van samenwerking, menselijkheid en het principe van ‘maar één keer je verhaal vertellen’ verlaagt de drempel voor hulp aanzienlijk en versterkt het herstelproces van de klanten.”

Een bord vol tips van Voedselbank Walcheren

- Organiseer dat mensen maar één keer hun verhaal hoeven doen.
- Help vrijwilligers én klanten om ambassadeur te zijn.
- Zorg voor contact tussen mensen onder mekaar, niet tussen mens en organisatie.